

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331 Fax : 210-2124524

Αθήνα 6-4-2020
Αριθμ. Πρωτ.: 797/328532

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Αποζημίωση ελαιοπαραγωγών Δήμου Νοτίου Πηλίου και Σκοπέλου λόγω δάκου και μύκητα γλοιοσπόριου»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 2630/16-12-2019**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Α. Μεικόπουλος**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Σύμφωνα με το άρθρο 186 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α'87), η κατάρτιση, ο συντονισμός, η εποπτεία και ο έλεγχος του Προγράμματος Δακοκτονίας, είναι αρμοδιότητες που ανήκουν στις Περιφέρειες και τις Περιφερειακές Ενότητες (Π.Ε.) της χώρας με τις Διευθύνσεις τους. Επιπλέον, στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι: *«Η επισημάνση και παρακολούθηση της εξέλιξης εκθρών και ασθενειών των καλλιεργειών και εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπισή τους»* ανήκουν επίσης στις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Π.Ε. της χώρας.

Προκειμένου να βελτιωθούν και να επιταχυνθούν οι απαιτούμενες διοικητικές διαδικασίες, ώστε να διενεργείται το Πρόγραμμα Δακοκτονίας στην ελληνική Επικράτεια όσο το δυνατόν πληρέστερα και πιο έγκαιρα, η συνεργασία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με το συναρμόδιο Υπουργείο Εσωτερικών υπήρξε στενή και είχε ως αποτέλεσμα την έγκαιρη έκδοση όλων των απαιτούμενων κανονιστικών και νομοθετικών διατάξεων για το Πρόγραμμα Δακοκτονίας έτους 2019. Για το Πρόγραμμα Δακοκτονίας έτους 2020 υπάρχει η ίδια προοπτική της έγκαιρης έκδοσης των απαιτούμενων κανονιστικών και νομοθετικών διατάξεων.

Όσον αφορά στην Περιφερειακή Ενότητα Μαγνησίας επισημαίνεται ότι, τα διαθέσιμα κατάλληλα αποθέματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων για χρήση στο πρόγραμμα δακοκτονίας έτους 2019, αναφορικά με τις ελκυστικές ουσίες στο σύνολό τους ήταν επαρκή για 4 ψεκασμούς και τα εντομοκτόνα στο σύνολό τους ήταν επαρκή για 3 ψεκασμούς. Οι ανάγκες σε υλικά για το Δήμο Ν. Πηλίου και το νησί της Σκοπέλου, καθώς και την Τοπική Κοινότητα Πτελεού και Αχιλλείου καλύφθηκαν με τα αποθέματα αυτά έως τις αρχές Οκτωβρίου που η αρμόδια ΔΑΟΚ

παρέλαβε και το σύνολο των υλικών δακοκτονίας προμήθειας έτους 2019 οπότε και οι ψεकाσμοί συνεχίστηκαν κανονικά.

Σημειώνεται ότι οι ΔΑΟΚ, στο τέλος του Προγράμματος Δακοκτονίας και έγκαιρα πριν από την έναρξη της συγκομιδής του ελαιοκάρπου, όταν διαπιστώσουν ότι οι κλιματολογικές συνθήκες (θερμοκρασία, σχετική υγρασία) είναι ευνοϊκές για την ανάπτυξη και εξέλιξη δακοπροσβολών, εκδίδουν Δελτίο Τύπου και ενημερώνουν για τη λήξη των ψεκασμών και τη λήψη μέτρων από τους ελαιοπαραγωγούς για την προστασία της ελαιοπαραγωγής.

Η ακολουθούμενη μέθοδος της δακοκτονίας βάσει του Προγράμματος, δηλαδή αυτή των δολωματικών ψεκασμών, αποτελεί την πλέον ενδεδειγμένη και επιστημονικά ορθή μέθοδο, τόσο σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητά της, όσο και τις επιπτώσεις της στο περιβάλλον, στην ασφάλεια του χρήστη και στην ποιότητα του τελικού παραγόμενου προϊόντος.

Για τη βελτίωση και την εξέλιξη της, σημαντική είναι η συμβολή επιστημονικών και ερευνητικών Ιδρυμάτων της Χώρας (όπως το Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου του ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα κ.λπ.), με τη διενέργεια σε ετήσια βάση ερευνητικών εργασιών στο πλαίσιο του Προγράμματος Δακοκτονίας. Τα νεότερα επιστημονικά δεδομένα που προκύπτουν, εντάσσονται σταδιακά στο Πρόγραμμα Δακοκτονίας, σε συνεργασία πάντα με τις ΔΑΟΚ των ελαιοκομικών Π.Ε. της Χώρας.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, το ΙΕΛΥΑ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ μαζί με το ΜΦΙ, συμμετέχουν στο έργο Εμβληματική Δράση «οι Δρόμοι της Ελιάς» Υπόεργο II «Βιώσιμη φυτοπροστασία της ελιάς με εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών» - Φυτοπροστασία, με φορέα χρηματοδότησης τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Το εν λόγω έργο αφορά στην αποτελεσματική και μακροπρόθεσμα βιώσιμη φυτοπροστασία της ελιάς, με τα λιγότερα δυνατά χημικά υπολείμματα στο προϊόν και το περιβάλλον. Κύρια εντομολογικά (όπως ο δάκος) και φυτοπαθολογικά προβλήματα (όπως *verticillium*, *xylella*) θα στοχευθούν, με νέες τεχνικές και τεχνολογίες που βασίζονται στη γονιδιωματική. Αποτελέσματα της έρευνας, όπως η μειωμένη ελκυστικότητα των χρησιμοποιούμενων υδρολυμένων πρωτεϊνών στους δολωματικούς ψεκασμούς, συγκριτικά με τη μεγάλη υπολειμματική διάρκεια των εντομοκτόνων, αλλά και η μείωση της ψεκαζόμενης ποσότητας ανά μεταχειριζόμενο δένδρο, η οποία βρέθηκε εξίσου αποτελεσματική με την εφαρμοζόμενη σήμερα, δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου (<http://www.nagref-cha.gr/>) και διαχέονται σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, μέσω ημερίδων, συναντήσεων, συνεδρίων, ομιλιών, ενημερωτικών φυλλαδίων κ.ά..

Περαιτέρω, για την αντιμετώπιση του δάκου, αλλά και τον εκσυγχρονισμό της δακοκτονίας, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων χρηματοδοτεί το έργο NT4D που αφορά στην πιλοτική εφαρμογή νέων διαθέσιμων τεχνολογιών, εφαρμογών και επιστημονικών δεδομένων, το οποίο συντονίζεται από το Ινστιτούτο Ελιάς Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου (ΙΕΛΥΑ) του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ. Στην παρούσα φάση διενεργούνται προκαταρτικές δράσεις, όπως:

- 1) καταγραφή του δρομολογίου των γεωργικών ελκυστήρων (κατά τον ψεκασμό) και των παγιδοθετών, με χρήση ελεύθερα διαθέσιμων εφαρμογών κινητής τηλεφωνίας,
- 2) αυτόματη καταγραφή δακοσυλλήψεων με ηλεκτρονικές παγίδες και
- 3) μεταφορά δεδομένων σε πραγματικό χρόνο σε ερευνητικά εργαστήρια του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ για περαιτέρω επεξεργασία.

Πέραν των ανωτέρω, διαφαίνεται ότι οι ιδιαίτερες κλιματικές συνθήκες που επικράτησαν στη Χώρα τα τελευταία χρόνια, ήταν η αιτία για την ανάπτυξη και όψιμων μυκητολογικών προσβολών στον ελαιοκάρπο, υποβαθμίζοντας σημαντικά την ποιότητα του παραγόμενου ελαιολάδου. Η αντιμετώπιση του συγκεκριμένου

προβλήματος αποτελεί μία νέα πρόκληση για την ελαιοπαραγωγή της Χώρας και τους παραγωγούς, προκειμένου να προστατευτεί αποτελεσματικά το εθνικό μας προϊόν.

Ειδικότερα, όσον αφορά στη φετινή ελαιοκομική περίοδο υπήρξαν αναφορές στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (αρμόδια η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής), για προσβολές από τον μύκητα *Gloeosporium olivarum* στην Περιφέρεια της Κρήτης. Το έτος 2018, για πρώτη φορά, συλλέχθηκαν από το ΙΕΛΥΑ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ δείγματα καρπού ελιάς από την περιοχή Παλαιών Ρουμάτων Χανίων, τα οποία εμφάνιζαν συμπτώματα μωμιοποιημένων καρπών, ενώ το παραγόμενο ελαιόλαδο παρουσίαζε αυξημένη οξύτητα, με αποτέλεσμα την αδυναμία τυποποίησής του ως έξτρα παρθένου. Ακολούθησε εργαστηριακή ανάλυση και απομονώθηκε ο παθογόνος μύκητας της ασθένειας του γλοιοσπορίου. Ο εν λόγω μύκητας εμφανίζεται σε ελαιοκομικές περιοχές της Ελλάδος, στις οποίες επικρατεί υψηλή υγρασία, επιφέροντας μείωση της παραγωγής έως και 100%. Θεωρείται μία από τις σοβαρότερες και πλέον καταστρεπτικές ασθένειες των καρπών της ελιάς. Η αντιμετώπιση της ασθένειας είναι δυνατή, αρκεί να υπάρχει συνεχής επίβλεψη της καλλιέργειας από τους παραγωγούς, καθώς υπάρχουν διαθέσιμα εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά σκευάσματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προστασία της παραγωγής από τον παραπάνω μύκητα.

Μέχρι πρόσφατα η ασθένεια εμφανιζόταν κυρίως στη Δυτική Ελλάδα, Εύβοια, Κέρκυρα και Λέσβο, όπου οι περιβαλλοντικές συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη της ασθένειας.

Κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι, οι ζημιές που προξενούνται στις καλλιέργειες από εντομολογικές και μυκητολογικές προσβολές δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον ΕΛ.Γ.Α. και ως εκ τούτου δεν αποζημιώνονται σύμφωνα με τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής του. Επομένως, οι ζημιές που προξενήθηκαν το 2019 στις ελαιοκαλλιέργειες διαφόρων περιοχών της χώρας, κυρίως από τον δάκο αλλά και από μυκητολογικές προσβολές (γλοιοσπόριο), δεν καλύπτονται ασφαλιστικά και δεν μπορούν να τύχουν αποζημίωσης.

Ωστόσο, οι ανωτέρω ζημιές θα μπορούσαν να ενταχθούν σε πρόγραμμα Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων (ΚΟΕ) αρμοδιότητας ΠΣΕΑ, όπου απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ζημιά να οφείλεται σε θεομηνίες ή δυσμενείς συνθήκες και οι οποίες δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν, διότι δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα για τον σκοπό αυτόν. Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου να τεκμηριωθεί η σοβαρότητα των ζημιών, θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι οι εν λόγω προσβολές έχουν αποκτήσει επιδημικό χαρακτήρα, με αποτέλεσμα να πληγεί μία ευρύτερη περιοχή σε τέτοιον βαθμό ώστε να υπάρχει αντίκτυπο στην οικονομία αυτής.

Για τον σκοπό αυτόν, έχει οριστεί ένα κατώφλι ζημιάς, πέρα από το οποίο θεωρείται ότι η συγκεκριμένη ζημιά μπορεί να ενταχθεί σε καθεστώς ενισχύσεων. Το κατώτατο αυτό όριο έχει καθοριστεί στο 30% των ομοειδών ειδών του νομού-Π.Ε. σε σχέση με τη μέση απόδοση των προηγούμενων τριών ετών, με βάση τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας, τα οποία συλλέγονται από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) τον επόμενο χρόνο της συγκομιδής και δίνονται μετά από επεξεργασία στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Επίσης, θα πρέπει να αποδειχθεί ότι δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα αντιμετώπισης των προσβολών.

Επιπρόσθετα και σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό του ΕΛ.Γ.Α. θα πρέπει να ισχύουν και τα κάτωθι:

- α) να τεκμηριώνεται επιστημονικά από επιτροπή, η οποία ορίζεται από το ΥΠΑΑΤ, ότι η απώλεια της παραγωγής είναι αποτέλεσμα μίας δυσμενούς καιρικής συνθήκης (απαραίτητη προϋπόθεση για έναρξη της διαδικασίας),
- β) τα επίσημα μετεωρολογικά στοιχεία να επιβεβαιώνουν τον χαρακτηρισμό των καιρικών συνθηκών ως δυσμενών,
- γ) να εγκριθεί η δαπάνη αντιστάθμισης των ζημιών από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και

δ) να έχει ακολουθηθεί η σωστή καλλιεργητική τεχνική και να έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η ζημιά και η εξάπλωσή της.

Σε κάθε περίπτωση αξίζει να επισημανθεί ότι, για την ενίσχυση της διαπραγματευτικής δύναμης των ελαιοπαραγωγών για τη συλλογική, μεταξύ άλλων, διαπραγμάτευση των τιμών των προϊόντων, δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας ισχυρών Οργανώσεων Παραγωγών και Συνεταιρισμών.

Επιπλέον, με γνώμονα την αντιμετώπιση ζωτικών προβλημάτων των ελαιοπαραγωγών της χώρας, αλλά και του συνόλου του πρωτογενούς τομέα και της μεταποίησης, η νέα πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συνέταξε και κατέθεσε τροπολογία για τον εκσυγχρονισμό του θεσμού των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων. Με την ανωτέρω τροπολογία, η οποία και ψηφίστηκε, οριοθετείται η νομική μορφή των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων στο σύνολό τους, ενώ ρυθμίζονται και καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αναγνώρισής τους, βελτιώνοντας έτσι σαφώς τα όσα προέβλεπε σχετικά το άρθρο 34 του ν. 4384/2016 (Α'78), το οποίο ίσχυε μέχρι σήμερα. Με τον τρόπο αυτόν δίνεται νέα πνοή στον θεσμό των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων εν γένει, εκσυγχρονίζοντας τη νομοθεσία που τις διέπει. Η τροπολογία αυτή κρίθηκε αναγκαία και κατάλληλη γιατί υποστηρίζει το αντίστοιχο εθνικό σχέδιο ανάπτυξης κάθε κλάδου για πρωτοβουλίες έρευνας και καινοτομίας για τα εκπροσωπούμενα αγροτικά προϊόντα. Πιο συγκεκριμένα, η ως άνω τροπολογία αποτελείται από συνολικά έξι άρθρα, στα οποία οριοθετείται η νομική μορφή των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων, ρυθμίζονται και καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αναγνώρισής τους και η αντιπροσωπευτικότητά τους και θεσμοθετούνται οι δυνατότητες χρηματοδότησής τους από κρατικές πιστώσεις για την ενίσχυση του έργου τους.

Τέλος, αναφέρεται ότι ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι ελαιοπαραγωγοί ολόκληρης της χώρας, με παρέμβασή του στην τακτική σύνοδο του Συμβουλίου Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας που πραγματοποιήθηκε στις 18 Νοεμβρίου στις Βρυξέλλες:

- ανέδειξε τις μεγάλες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ελαιοκαλλιεργητές της Ελλάδας εξαιτίας, μεταξύ άλλων, των ακραίων καιρικών φαινομένων, απόρροια της κλιματικής αλλαγής,
- υπογράμμισε ότι «οι ελαιοπαραγωγοί βλέπουν το εισόδημά τους να αφανίζεται για δεύτερη συνεχή χρονιά» και
- κάλεσε την Επιτροπή να συνεκτιμήσει τα δεδομένα και να εξετάσει εναλλακτικές ενίσχυσης του τομέα για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητά του.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Α. Μεϊκόπουλο